ХЫПАР

+0 ТЕТТЕ ИГРУШКА

7

2014

Татьяна НЕМЦЕВА

Ĕçлемесĕр сырла та татăлмасть.

Без труда не вытащишь и рыбку из пруда.

Николай ИШЕНТЕЙ

Ырă туни чечек пекех

Нумай хутлă çурт картишĕнче, хăйăр çинче, виçĕ ача шавлăн калаçкаласа вылянă.

– Эпĕ машинăпа хăйăр турттаратăп, – тенĕ пĕри.

– Эпĕ экскаваторпа тиетĕп, – хушса хунă тепри.

– Эпĕ витрепе , – ыттисенчен юлман виççĕмĕшĕ те.

Инçех те мар шыв кӳлленчĕкĕ пулнă. Юнашарах – чечек йăранĕ. Ах анчах, чечекĕсем чипер мар-çке пачах: сарри темшĕн сарăхнă, хĕрлин çеçкисем пĕркеленнĕ, тĕмпĕл-тĕмпĕл кăвакки пуçне уснă тем пирки... Вĕсене шăварман пулас, тăпри те типсе çуркаланнă. Шăпăрлансем çакна асăрхаман.

– Курăр-ха, пĕлĕт аннă шыв çине, – кӳлленчĕк енне алă сĕлтнĕ пĕри.

Чăнах та, тĕкĕр пек йăлтăркка шывра пĕлĕт ишни курăннă. Ку куç ултавĕ пулнине пĕчĕккисем чухлайман-тăр çав.

– Ой, кимĕ пекех ярăнать вăл, – тĕлĕннĕ тепри.

– Ун çине ларса ярăнма пулать-ши? – урине кӳлленчĕке чикнĕ виççĕмĕшĕ.

Кĕтмен çĕртен нумай хутлă çуртăн пĕр чӳречи шартлатса уçăлнă.

– Артур, уруна ан йĕпет. Таса пушмакпа киле кĕрсен шăккăлат паратăп, – чĕннĕ амăшĕ пĕчĕк ывăлне. Лешĕ кĕттермен, тутли çиме амăшĕ патне çил пек васканă.

Иккĕн юлнă ачасене кичем пулман.

– Кӳлленчĕк урлă ним те мар сиксе каçма пулать, – паттăрланнă пĕри.

Тепри, тата хастартараххи, такмаклă сăмахпах хушса хунă:

– Пĕрре, иккĕ – ку енче! Сикки-прикке – леш енче! – çапла каланă та вăл чупса пырса ялт! сикнĕ пур вăйран, лач! ӳкнĕ кӳлленчĕк варринех. Инкеке лекнĕскер йĕрсе янă.

Нумай хутлă çуртăн тепĕр чӳречи уçăлнă. Амăшĕн сасси илтĕннĕ:

– Саша, лайăх ача пул. Ан йĕр, халех киле кĕр! Макăрмасан канфет паратăп.

Саша йĕрмĕшкелесе килне васканă. Тутли çиме. Петюк паркра пĕрченех юлнă. Мĕн тумаллине пĕлмесĕр ун-кун уткаланă. Сасартăк вăл шаннă чечексене асăрханă. Нумай шухăшласа тăман, пĕчĕк витрипе кӳлленчĕкрен шыв ăснă та йăран çине сапнă. Пĕр витре, иккĕ, виççĕ... Нумай ĕçленĕ-и, сахал-и – кӳлленчĕк типнĕ. Чечек йăранĕ те чиперленнĕ: сарри хĕвел пĕрчи пек хĕлхем сапнă, хĕрлин çулçисем ешĕлленнĕ, тĕмпĕл-тĕмпĕл кăвакки те пуçне çĕкленĕ, ачана тав туса пуç тайнă.

Тĕлĕнмелле! Нумай хутлă çуртăн чӳречисем урăх пĕрре те уçăлса хупăнман, ырă ĕç тăвакана никам та асăрхаман. Тутлă çиме чĕнмерĕç пулин те арçын ача кăмăллăн сиккелесе кил еннелле çул тытнă. Ырă ĕçĕн техĕмне кĕçех пурте асăрхарĕç.

Ачасем, эсир мĕнле шутлатăр: ырă туни канфет пек тутлă-ши е чечек пек хитре-ши?

Александр ПЛЕХАНОВ

ХАВАСЛА УРОК

ВЕСЁЛЫЙ

Пулăсенчен чи ăсли хăшĕ-ши? Примера шутла.

Какая рыбка оказалась самой умной – реши примеры.

Юман çинче ытлашши çулçă туп. Мĕнле ӳсен-тăранăн-ши вăл?

Найди на дубе лишний лист и угадай, чей он.

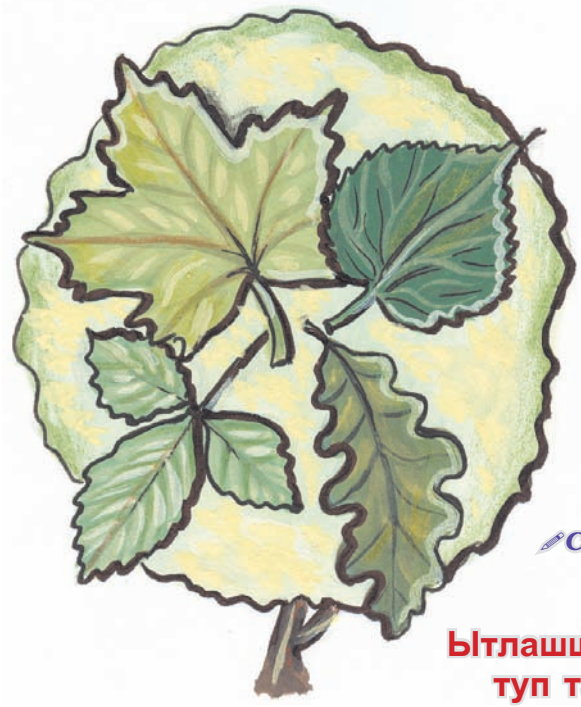

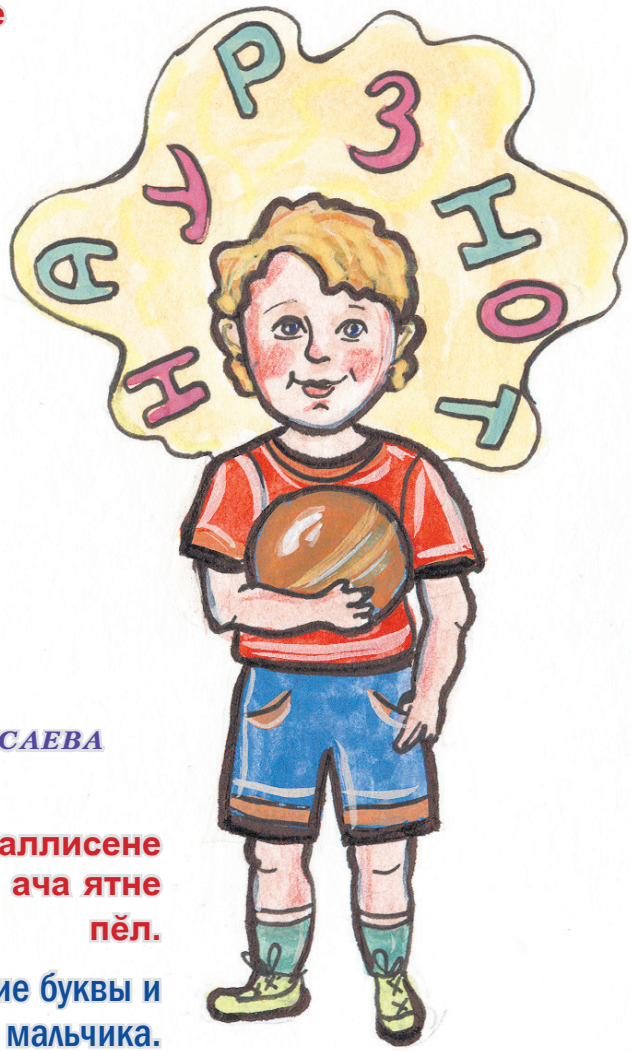

Севиль МУСАЕВА

Ытлашши сас паллисене туп та арçын ача ятне пĕл.

Найди лишние буквы и угадай имя мальчика.

ТЕТТЕ ИГРУШКА

ХАВАСЛÁ УРОК

ВЕСЁЛЫЙ

Спектакльте миçе актер вылянине шутласа пĕл.

Сколько актеров участвует в кукольном спектакле?

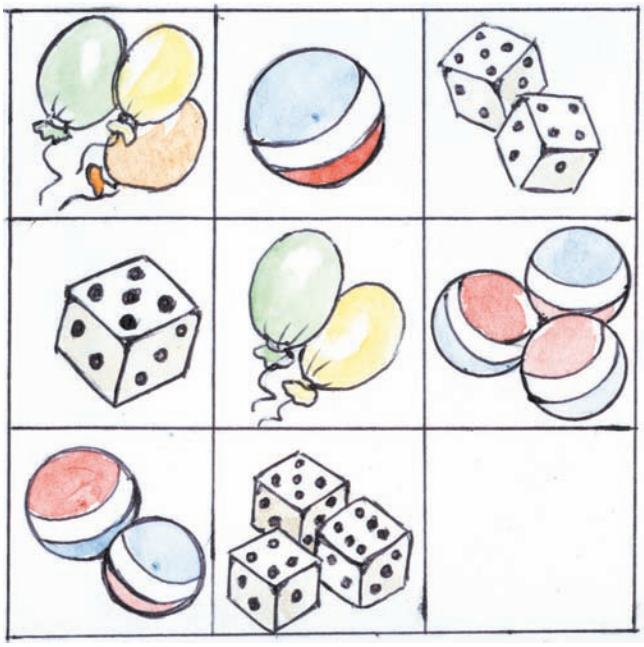

Пушă тăваткăла мĕн ӳкермелле-ши? Тимлĕ шухăшла.

Подумай, что нужно нарисовать в пустой клетке?

Тĕкĕр пулăшнипе çакăнта мĕн çырнине вуласа пĕл.

С помощью зеркала узнай, что тут написано.

Александр ПЛЕХАНОВ

Ӳкерчёксенче 7 уйрӑмлӑх туп.

Найди на рисунках 7 отличий.

Александр ПЛЕХАНОВ

ТЕТТЕ ИГРУШКА

Вăйă-кулă уçланки
Игровая поляна

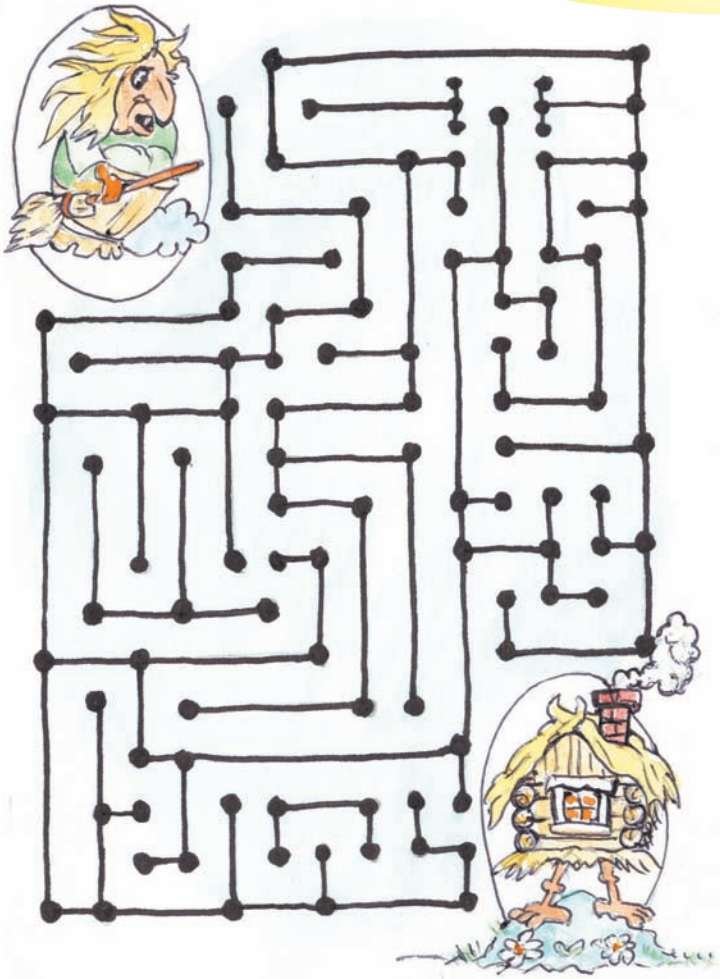

Вупăр карчăка хăйĕн çурчĕ патне çитме пулăш

Помоги Бабе-Яге добраться до избушки на курьих ножках.

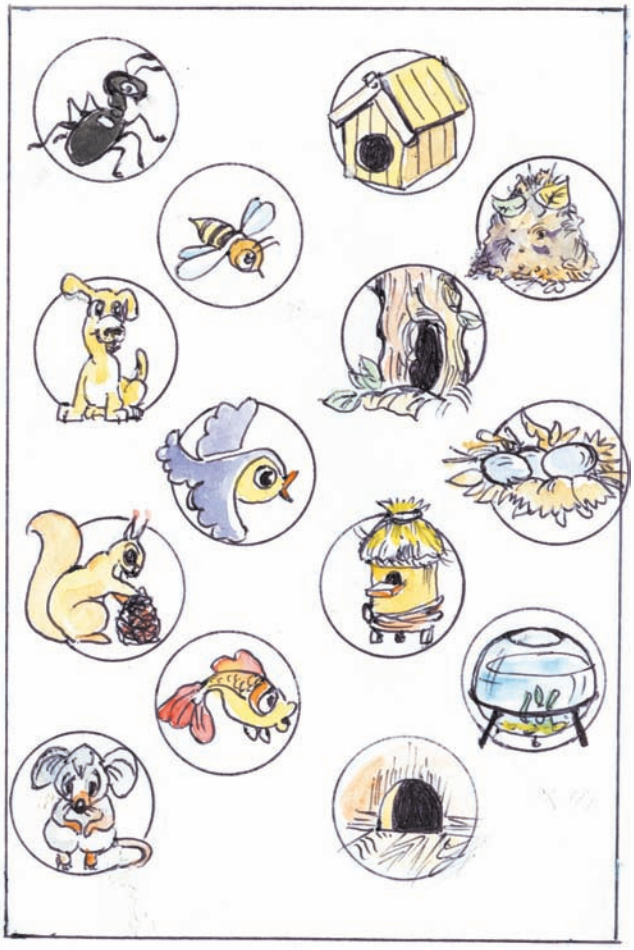

Кашни чĕрĕ чуна хăйĕн çуртне çитме йĕр туртса пулăш.

Подумай и соедини подходящие пары картинок и узнай, кто где живет.

Кашни чĕрĕпе миçешер кăмпа тивĕçĕ-ши?

По сколько грибов хватит каждому из ежиков?

Александр ПЛЕХАНОВ

Кашни нускин мăшăрне туп та сăрласа илемлет.

Подбери каждому носку свою пару и раскрась.

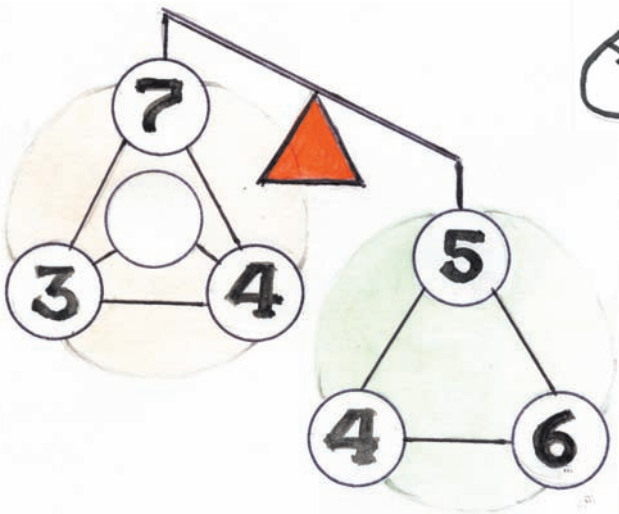

Тарасана шайлаштарма мĕнле цифра çитмест-ши? Ăна пушă çаврашкана çырса хур.

Поставь в пустой кружок цифру, которая уравновесит весы.

Александр ПЛЕХАНОВ

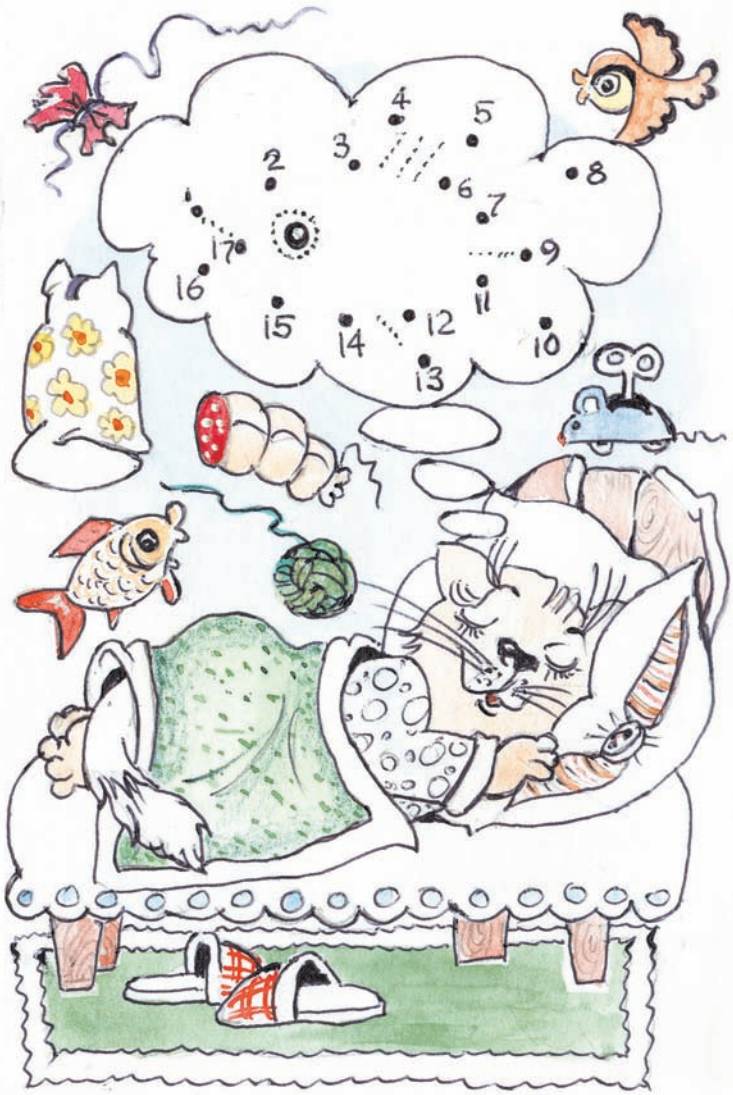

Пăнчăсене пĕрлештер те кушак мĕн тĕлленнине пĕл.

Соедини точки и ты узнаешь, что снится котику.

Грибы нашего края

Ребята, вы любите собирать грибочки? «Да!» - ответите вы хором. Так, давайте же, друзья, сделаем маленькую экскурсию в лес. И вы больше будете знать о грибах, которые растут в наших лесах.

Светлана ГОРДЕЕВА

Мухомор

В красной шапке, у дорожки
Ждет вас гриб на белой ножке.
Но в корзинке грибника
Он не будет никогда.
Если взял его – позор:
Несъедобен мухомор.

Сыроежка

«Ты меня пожарь
и съешь-ка, –
Предлагает сыроежка. –
Я расту в любом лесу,
После дождичка расту».

Волжушка

Не волнуется подружка
Развеселая подружка.
На прекрасной шляпке –
волны
Кружевом расшиты словно.
Волны будто бы вуали –
Потому так и назвали.

Лисички

Шепчутся в кругу сестрички –
Ярко-рыжие лисички.
Взяли лисий цвет, ну, что же:
На зверьков лесных похожи.

Опята

Вот веселые ребята
Встали в дружный хоровод.
На пеньке стоят опята:
Кто танцует, кто поет.
Дружный хоровод нам нужен
Очень вкусный будет ужин.

➡ 13 стр.

Любовь АРЛЯТУНОВА

Сторожила

Надоели в доме мыши!
Мыши в подполе, на крыше!
Нет спасенья от мышей!
Нанимаем сторожей.

Вышла киска на работу –
За мышами на охоту.

Сторожила киска сало,
Только вдруг оно пропало,
Караулила сметанку –
Невзначай разбила банку.

Уморили киску мыши –
От усталости чуть дышит.

Кнопки

В конуре у Кнопки,
В самом уголочке
Родились щенята –
Сыновья и дочки.

Нашу Кнопку
не узнать:
И рычит, и злится,
Всех готова
растерзать,
Будто бы волчица.

Глаз косит на Кнопку
гусь,
Присмирела кошка.
Говорю себе:
«Не трусь!»,
Но боюсь немножко.

А сегодня ей с едой
Я поставил миску,
Хоть еще и не герой,
Но победа близко.

Берегись!

У моей бабуси
Очень злые гуси.
Мчитесь без оглядки:
Ущипнут за пятки.

Александр ПЛЕХАНОВ

Владимир КОНОВАЛОВ

Настольная игра «Гусеница»

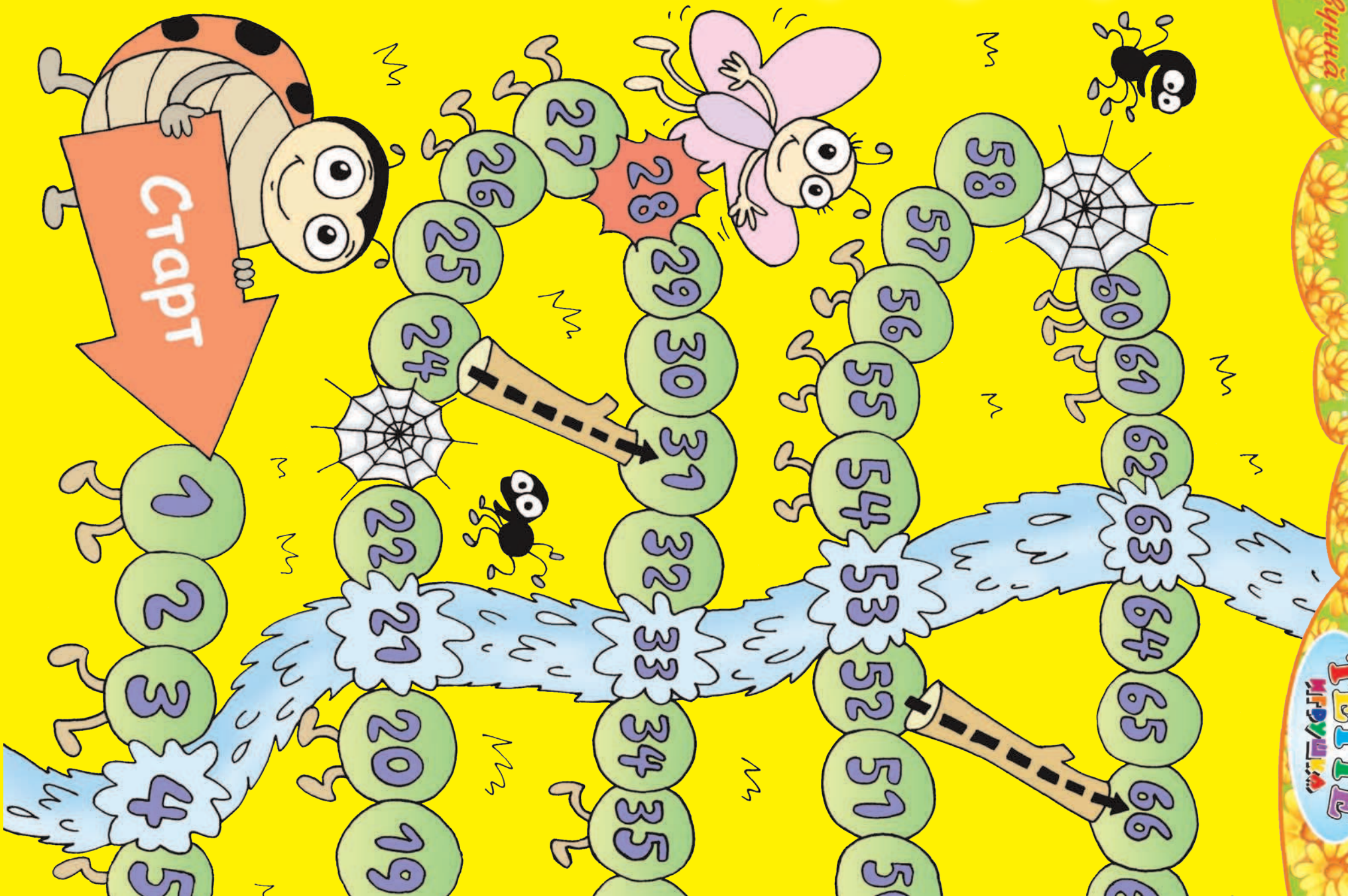

10 вунна
ТЕТТЕ ИГРУШКА

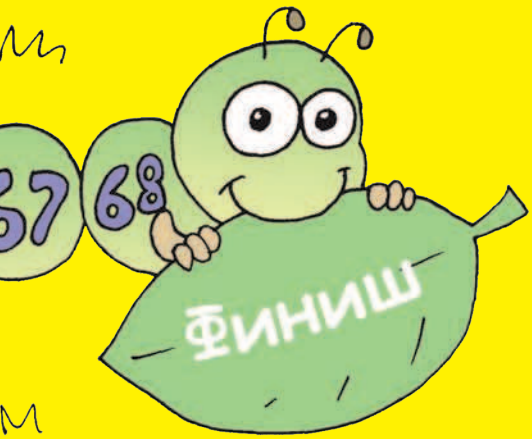

Лужица воды – пропусти один ход

Палочка со стрелкой – двигай фишку по стрелке

Паутинка – вернись на 3 хода назад

Красная звездочка – кинь кубик еще раз

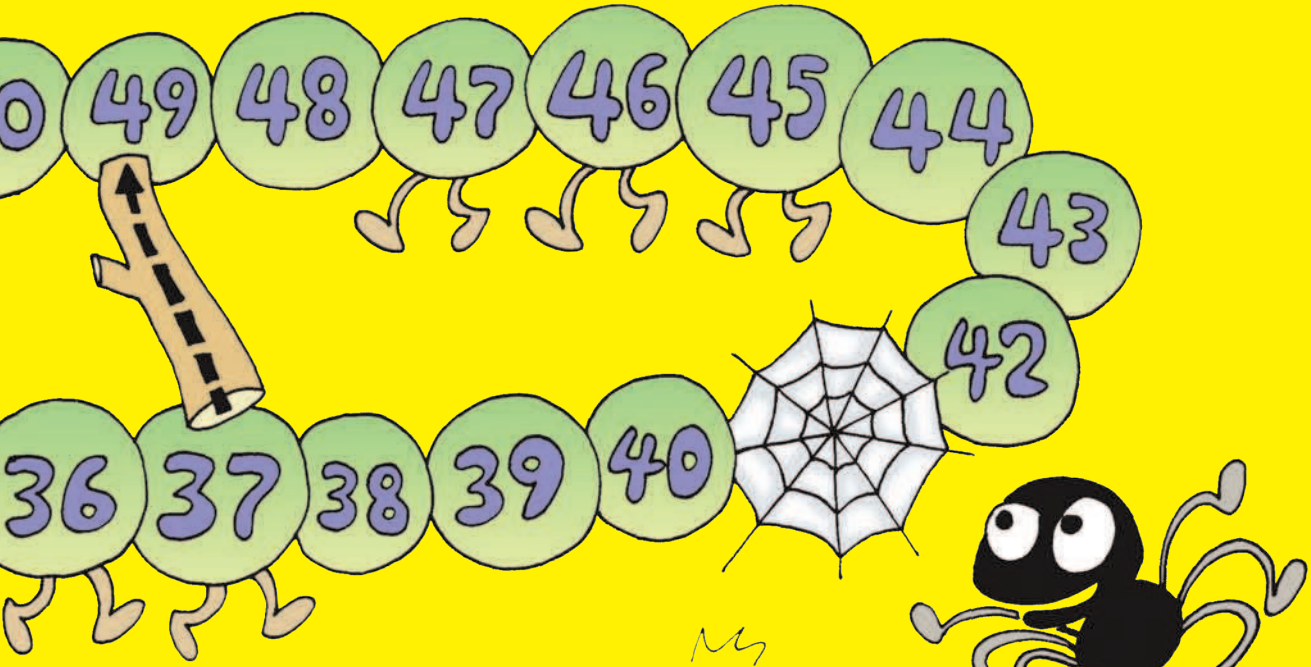

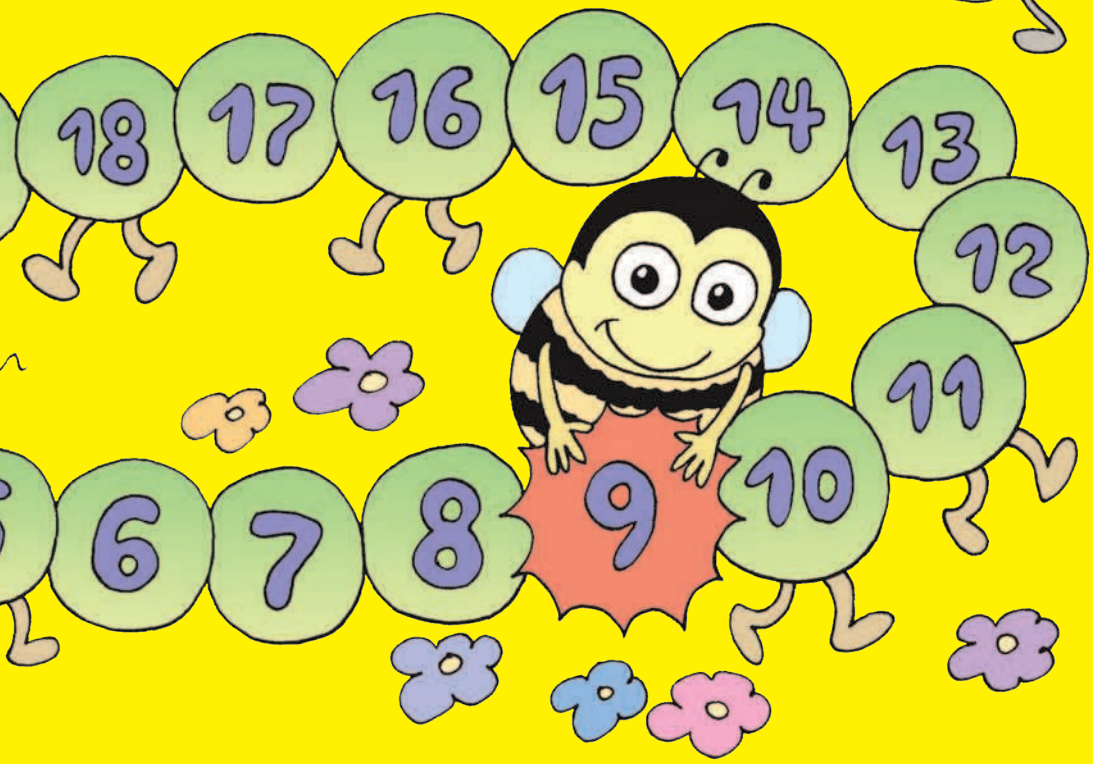

Элиза ВАЛАНС

Акă ăçта вăл ыйăлăх!

Юлашки вăхăтра кахаллантăм. Нимĕн те тăвас килмест. Вырăн çинче çеç канса выртас кăмăлăм пур. Паян та çапла пурăнма шухăшларăм.

– Тăрса питне çу-ха, – терĕ тĕпелте кăштăртатакан анне.

– Ыран, – хирĕçлерĕм самантрах.

Апла пулсан çŭçне тура.

– Паянлăха çаплах çŭрем-ха. Капла та никама кансĕрлеместĕп-çке.

Кăнтăрла иртсен аппа мунча хутса ячĕ. Кăмăлăм пăсăлчĕ. Вĕри çĕрте икĕ сехет ларас килмест. Вăхăт ирттерни кăна. Мунча вăл ĕçсĕр аптăракансем валли кăна.

Никам шыраса ан туптăр тесе пытантăм витене. Улăм хунă кĕтесе самантрах тĕршĕнтĕм. Кунта аван. Пахча енчи чŭречерен çутă та кĕрет.

Мана асăрхасан картари сысна çурисем кăшкăрма тытăнчĕç. Шăп çав вăхăтра вите алăкĕ уçăлчĕ те аппа курăнса кайрĕ.

– Мĕн туса ларатăн кунта? – тĕлĕнчĕ хайхискер.

– Нăрик-нăриксем епле пурăннине курма килтĕм, – терĕм шикленсе аптăранă енне.

Килтисем шăмат кунсерен лаç еннелле вутă пуленки йăтнине курсан вăлта илсе пулла васкакан пултăм. Çапла пилĕк мунчаран хăтăлса юлтăм эпĕ.

Пĕр кунхине пуканепе выляса ларнă вăхăтра çан-çурăм кĕçĕтме тытăнчĕ. Ниçта кайса кĕрейместĕп вĕт! Аптăранă енне пŭрте чупса кĕтĕм.

– Анне, мĕншĕн çан-çурăм кĕçĕтет? – терĕм макăрасла.

Вăл, чашăк çăваканскер, тŭрех ман пата чупса пычĕ.

– Хурамкка эсĕ, хăçантанпа мунчара çăвăнмастăн. Ŭт сывлами пулнă санăн, – ятлама тытăнчĕ хайхискер.

Ак каллех ураран такам çыртрĕ тейĕн, чăтмалла мар ыратрĕ.

– Анне, халех мунча хут! – терĕм тилмĕрсе.

...Анне çан-çурăма лайăх çуса ячĕ. Канлĕ. Çŭçе те турапа турарĕ. Ах, епле ырă! Хам ирĕкпе лапка çине хăпартăм, анне милĕкпе ăшаларĕ кăна.

Çак каç питĕ лайăх çывăртăм. Темле хăрушă тĕлĕксемпе те аташмарăм.

Çакăн хыççăн тасалăха вĕрентĕм. Кашни ир çăвăнатăп та çывăхри вăрмана васкатăп. Уçă сывлăшра сывлăха çирĕплетмелли хусканусем тăватăп. Кайран ырă шăршăллă симĕс курăк çинче ларса канатăп. Шăп çавăн чухне кайăксем пушшех савăнăçлăн юрлама тытăнаççĕ. Эпĕ сатурланнăшăн вĕсем те хĕпĕртеççĕ ĕнтĕ.

Аль – ХАЛИФА КАМИЛЛА (Шупашкар, республика ача-пăча реабилитаци центрĕ) ŭкерчĕкĕ.

Маслёнок

Он в руках твоих скользит,
Словно в масле искупался.
Лезть в корзинку не спешит,
Он бы здесь в лесу остался.
Ох, капризный ты, масленок,
Непослушный, как ребенок.
У него на ножке – пленка,
Как пеленка у ребенка.

Сморчок

Этот мудрый старичок
Называется сморчок.
Хот и выглядит как дед,
Но ему и года нет.
Самый первый из грибов
Появился он весной.
Только снег сошел, готов
Как солдатик смело в бой.
Рядом как отряд солдат
Стройные сморчки стоят.

Подберезовик

Этот в горделивой позе
Встал с семейством
под березой.
Он в коричневой беретке,
А вокруг поменьше – детки.
На березы ствол похож,
Ножка в черных точках тоже.

Подосиновик

Есть соседи у осинки,
Их возьмем в свою корзинку.
В красных шапочках грибочки,
Так похожих на листочки.
Лист с осины падал красный
И забрызгал шляпки краской.

Рыжик

Рыжий, рыжий,
солнце словно,
Конопатый и смешной.
Рыжик – правильное слово.
Будем мы дружить с тобой.
Как воронка шляпка, что ж
Собирать удобно в дождь.

Белый гриб

Этот самый благородный
Из грибов, что есть в лесах.
Он, конечно же, съедобный
И красивый, просто, ах!
Коренастый и солидный,
В шляпке, белые бока...
Крепкий, крупный, стройный,
видный,
Просто – радость грибника.

Вăйă-кулă уçланки
Игровая поляна

Александр ПЛЕХАНОВ

Ӳкерчёке сăрласа илемлет.

Раскрась рисунок.

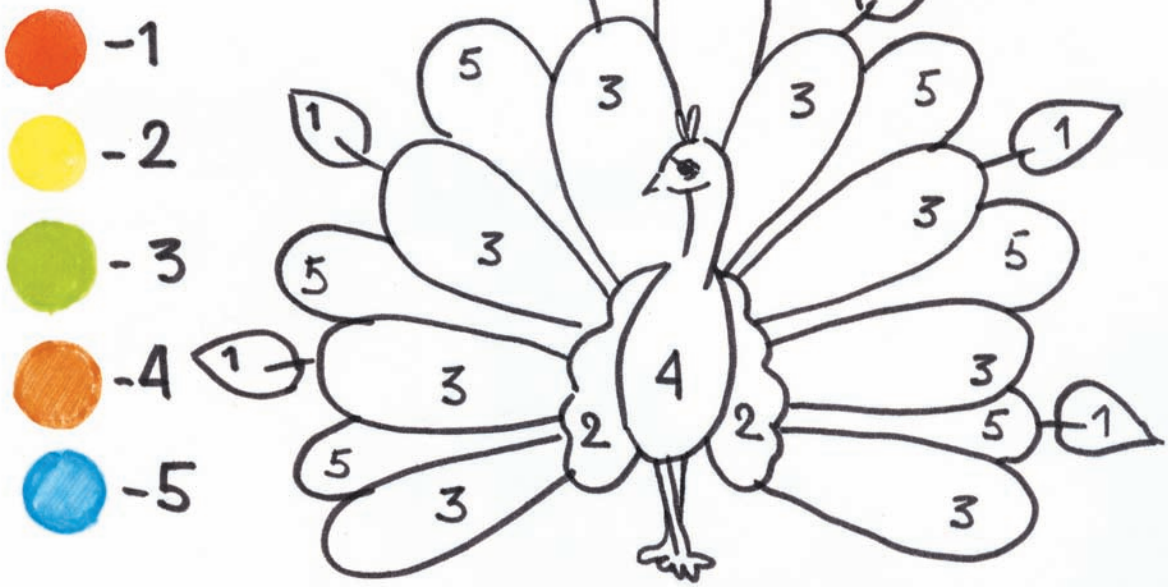

Хăш çуткăч мĕнле сӳнтеркĕчпе çыхăннă? Шыраса туп.

Каким выключателем зажигается каждый из этих светильников?

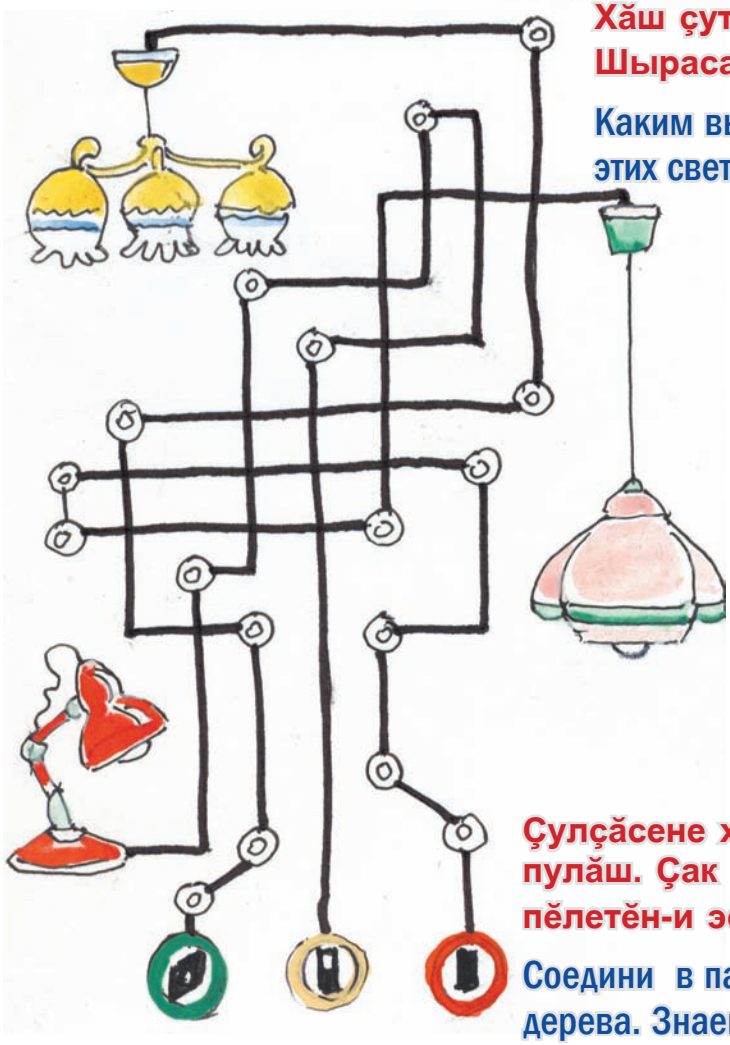

Çулçăсене хăйсен йывăç çимĕççисене тупма пулăш. Çак йывăççем мĕн ятлă пулнине пĕлетĕн-и эсĕ?

Соедини в пары плоды и листья одного и того же дерева. Знаешь ли ты, как называются эти деревья?

«НАШ ДРУЖНЫЙ КЛАСС»
+
«НАША ВЕСЁЛАЯ ГРУППА»

Вăрмар районĕ, Кавал шкулĕ.

Шупашкар, 6-мĕш ача сачĕ.

Тăвай районĕ, Элпуç шкулĕ.

Йĕпреç районĕ, Çăкалăх.

Куславкка районĕ, Чăршкасси пуçламăш шкулĕ-ача сачĕ.

Йĕпреç районĕ, Пучинке.

Хаваслă карăнташ

ВЕСЁЛЫЙ КАРАНДАШ

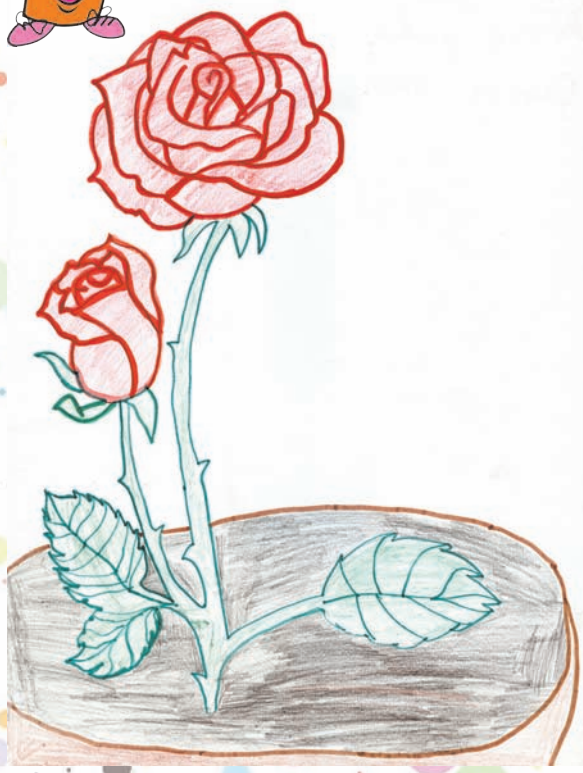

Юля КУЗЬМИНА.
Йĕпреç районĕ, Çăкалăх.

Валерия ФЕДОРОВА.
Елчĕк районĕ, Кармал.

Женя КРАСНОВА.
Шупашкар, 60-мĕш шкул.

Настя ТОКСУБАЕВА.
Шупашкар, 35-мĕш шкул.

Настя АЛЕКСАНДРОВА.
Шупашкар, 60-мĕш шкул.

Хаваслă карăнташ

ВЕСЁЛЫЙ КАРАНДАШ

Инесса ЗАЙЦЕВА.
Комсомольски районĕ, Хырай Ĕнел шкулĕ.

В.НИКОЛАЕВ.
Çĕмĕрле, 8-мĕш гимнази.

Стас ПЫРКИН.
Комсомольски районĕ, Асанкасси.

Алиса ИВАНОВА.
Шупашкар, 2-мĕш шкул.

Мария ПЕТРОВА.
Шупашкар,
республика ача-пăча реабилитаци центрĕ.

Сăрласа илемлет

РАСКРАСКА

Мария АРЛАН

Тамара ФИНОГЕНТОВА

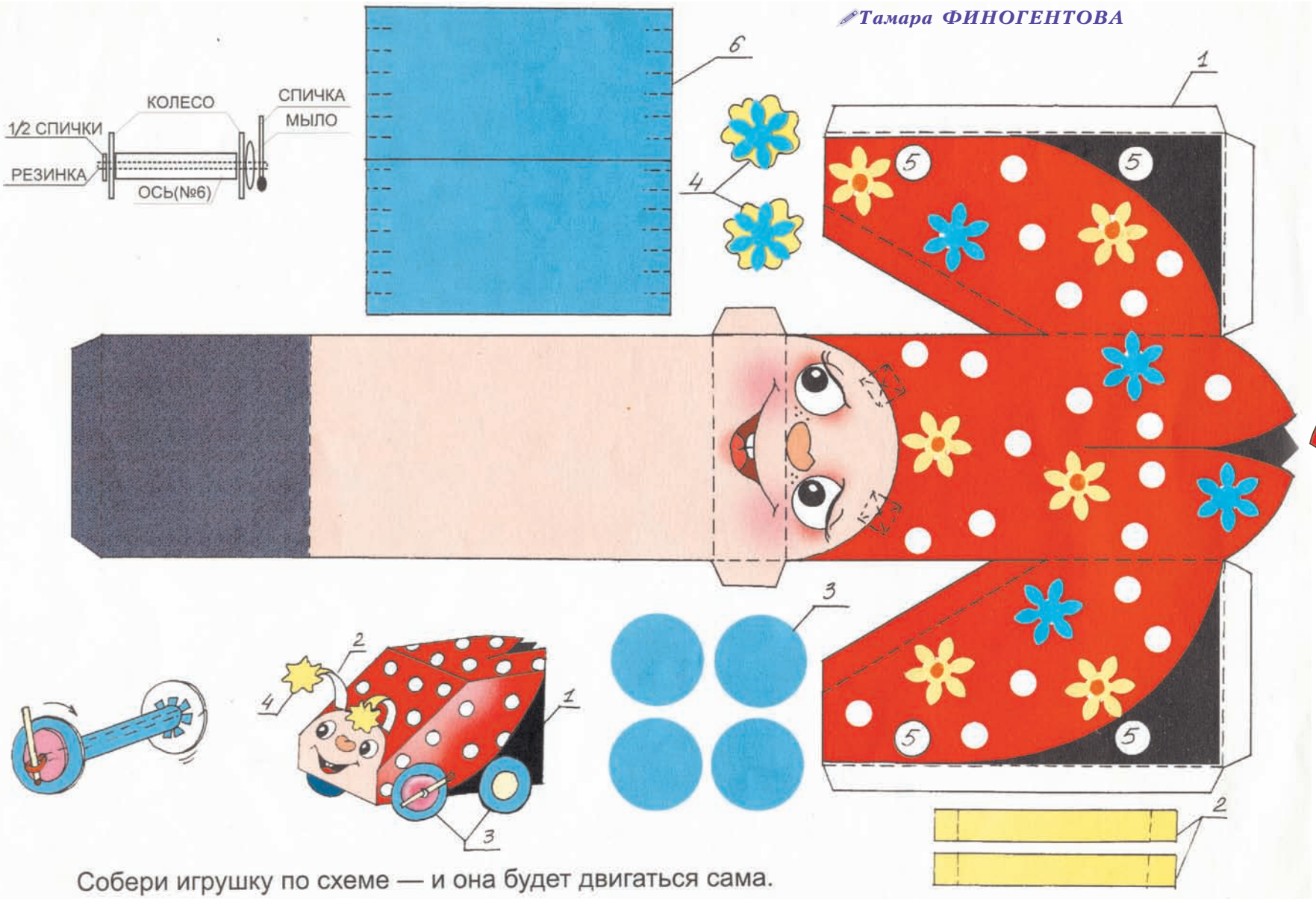

Собери игрушку по схеме — и она будет двигаться сама.

Дорогие мои друзья! Вам нравятся наши уроки в «Умелых ручках»? Очень приятно услышать ваш ответ, что вы любите делать разные игрушки своими руками. Конечно, без помощи взрослых вам в этом деле трудновато. Они всегда готовы помочь. Давайте же тогда продолжим наши занятия! Сегодня мы сделаем новую игрушку. Успеха тебе, дорогой друг!

Пирĕн тăрăхри ӳсен-тăран

Александр ПЛЕХАНОВ

Вĕрене – Клен. Çак йывăç тĕсĕ çĕр алла яхăн тĕл пулать. Пирĕн тăрăхра пĕр тĕсли çитĕнет. Вăл ытларах сулхăн вырăнсенче юманлăхра ӳсет. Ик çĕр çула яхăн пурăнать. Сивве чăтать.

Пилеш – Рябина. 15 метр çӳллĕш ӳсет. Сивве тата шăрăха чăтакан йывăç. Çырлипе апат-çимĕç тата медицина промышленноçĕсенче анлăн усă кураççĕ. Халăх медицининче те хăйĕн тивĕçлĕ вырăнне тупма пултарнă.

Кедр. Хыр йышши йывăç. 35 метр çӳллĕш ӳсме пултарать. Нӳрĕ вырăна кăмăллать, таса мар сывлăша тӳсеймест. 600 çул таран пурăнать, вăрăран шăтса тухать. Паха йышши строительство материалĕ шутланать.

Дорогие родители!

Подписку на журнал можно оформить с любого месяца, в любом отделении почты, киосках ОАО «Чувашпечать» и редакции.

Индексы 73771 (в республике) 11468 (за пределами республики)

© «ТЕТТЕ - Игрушка»
Кĕçĕн çулхи ачасен журналĕ
Журнал для детей дошкольного и младшего школьного возраста
На чувашском и русском языках
Индексы 73771 (в республике), 11468 (за пределами республики)
1994 çулхи çурла уйăхĕнченпе тухать
Издается с августа 1994 года
УЧРЕДИТЕЛЬСЕМ:
Чăваш Республикин Информаци политикин тата массăллă коммуникацисен министерстви; Чăваш Республикин Информаци политикин тата массăллă коммуникацисен министерствин «Хыпар» Издательство çурчĕ» Чăваш Республикин автономи учрежденийĕ.
УЧРЕДИТЕЛИ:
Министерство информационной политики и массовых коммуникаций Чувашской Республики; АУ Чувашской Республики «Издательский дом «Хыпар» Мининформполитики Чувашии.
7 (239) №, утă (июль), 2014

Директор-тĕп редактор – А.ЛЕОНТЬЕВ
Шеф-редактор – В.ФЕДОРОВ
Компьютер дизайнĕ – Ф.ЧЕРНОВ
Адрес редакции и издателя: 428019, г.Чебоксары, проспект Ивана Яковлева, 13, Дом печати. Телефоны: 56-00-67, 28-83-86
Наш сайт: www.hypar.ru. Электронная почта: tantas@list.ru
Журнал «Тетте-Игрушка» зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Чувашской Республике (Роскомнадзор) – свидетельство о регистрации СМИ ПИ № ТУ21-00311 от 12.12.13 г.
Территория распространения — Чувашская Республика – Чувашия.
Цена свободная.
Журнал набран и сверстан в техническом центре ИД «Хыпар», отпечатан в типографии ГУП ЧР «ИПК «Чувашия» (428019, г.Чебоксары, проспект Ивана Яковлева, 13).
Подписано к печати 16.07.2014. Дата выхода в свет 22.07.2014.
Формат 60х84, Усл. п.л. 2,33.
Тираж 6343 экз. Заказ № К – 1298.